МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ЦОДОУ ЗОЖ

Государственное казённое образовательное учреждение «Бавтугайская специализированная школа -интернат им.Гамзатова М.Г»

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
руководитель МО	зам.директора по УВР	директор
Далгатова А.Д.	Магдилова Х.М.	Ахмедов Н.Г.
приказ №1 от «27» августа 2023 г.	приказ №1 от «27» августа 2023 г.	приказ №1 от «27» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА «РОДНОЙ ЯЗЫК»

БАЗОВЫЙ УРОВЕНЬ, ОСНОВНОЕ ОБЩЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ

для обучающихся 5-9 кл. (ФГОС)

Общее количество часов

в неделю1ч.

а год 34ч.

Учитель:Мусагаджиева Гульжанат Дибирмагомедовна

Программа разработана в соответствии с примерной программой

на основе авторской программы по родному языку для 5-11 к

...Школалъул ц1акъго к1вар бугеб масъалалъун ккола г1ун бач1унеб г1елалъе щулияб ва гъваридаб лъай кьей, гьезулъ гьеб лъай практикаялда х1алт1изабизе бажари ва ругьунлъи лъугьинаби, дунялалдехун материалистияб бербалагьи бижизаби.

Авар литературияб мац1алъул кьуч1 ккола болмац1, амма литературияб мац1 бечелъизе к1вар бугеб маг1данлъун ккола киналго диалектал ва наречиял. Цогидал мац1азго г1адин, авар мац1алъги г1аммаб куцалда т1олго маг1арулазул рух1ияб бечелъи жанибе бачуна.

Ахираб заманалда г1исинал миллатазул мац1ал церет1еялде ц1ик1к1араб к1вар кьолеб буго. Гьел миллатазул рук1а-рахъин цебет1еялдаго цадахъ, гьезул мац1алги бечелъула, церет1ола ва хадубккунги гьел церет1езаризе руго.

Школалда авар мац1 малъиялда цереч1арал масъалаби.

Авар мац1 школалда лъазабиялда цереч1арал масъалабилъун ккола: ц1алдохъабазул к1алзул ва хъвавул калам цебет1езаби, пасих1го ц1али камиллъизаби ва каламалъул культура борхизаби.

Школалда авар мац1 малъиялъул мурад буго: ц1алдохъабазе фонетикаялъул, лексикаялъул, раг1и лъугьиналъул ва хисиялъул, грамматикаялъул, стилистикаялъул х1акъалъулъ лъай щвей, жамг1ияб г1умруялда жаниб гьелъул к1вараль ул х1акъалъулъ баянал кьей, бит1унхъваялъул ва лъалхъул ишараби лъеялъул иш камиллъизаби, лъималазул раг1ул нахърател бечелъизаби.

V - IXклассазда авар мац1алъул курсалъул г1уц1и

Рахьдал мац1алъул программаялда рекъон, V - IX классазда ц1алдохъабазда малъизе ккола фонетика, графика, лексика, раг1и лъугьин, грамматика (морфология, синтаксис). Гьединго ц1алдохъабазда лъазе ккола стилистикаялъул ва мац1алъул х1акъалъулъ г1аммал г1елмиял баянал. Ц1алдохъаби ругьунлъизе ккола бит1ун хъвазе, бит1ун ц1ализе, калам г1уц1изе ва лъалхъул ишараби лъезе.

Авар мац1алъул материал гьадин бикьун буго: V,VI ва VIIклассазда малъула фонетика, лексика, раг1и лъугьин, морфология ва бит1унхъвай. Синтаксис лъазабула VIII - IX классазда. Амма синтаксисалъул ва лъалхъул ишарабазул х1акъалъулъ бищун г1адатал (авалиял) баянал V классалдаго кьола, морфологияб курс синтаксисалъул кьуч1алда лъазабизе, калам цебет1езабиялъул ва пунктуациялъул х1алт1аби гьаризе рес бук1ине. Гьел церехун рехсарал рахъазул х1исабги гьабун, программаялда материал линейно-ступенчатый принципалда рекъон кьун буго. Гьединаб принципги кьоч1ое босун, «Лексика», «Раг1и лъугьин», «Предметияб ц1ар» г1адал темаби V ва VI классазда, «Глагол» V,VI ва VII классазда кьун руго. «Бит1араб ва хъвалсараб калам» абураб тема V ва IX классазда малъулеб буго. Хут1арал темаби цадахъго малъизе рихьизарун руго. Такрарлъулел темаби хадусел классазда малъула гъваридго ва г1ат1идго. Гьединго программаялда дандч!вала байбихьул классазда лъималаз лъай-хъвай гьабурал темабиги. Гьединал темаби г1ат1идго малъизе ккола.

Программаялда т1олабго материал кьун буго, лъималазул г1елазул хаслъабиги х1исабалде росун .

Программаялда кьурал темабазе саг1тал рикьун руго мисалияб къаг1идаялъ. Учителасул ихтияр буго мустах1икъаблъун бихьараб бак1алда саг1тазул хиса-баси гьабизе, ай, цо темаялдаса т1аса рахъун, х1ажатаблъун бихьулеб цогидаб тема малъиялъе ц1ик1к1инаризе.

Щалдохъабазул калам **цебет1езаби** ва гьел **пасих1го ц1ализеругьун гьари.**

Школалда авар мац1 малъиялъ ц1алдохъабазул логикияб пикру ва калам цебет1езабула.

Калам цебет1езабиялъе цоцада хурхараб лъабго нух буго.

Калам цебет1еялъул т1оцебесеб нух буго авар мац1алъул дарсазда лъималазул раг1ул нахърател бечед гьаби.

Авар мац1алъул дарсазда лъималазул раг1ул нахърател бечедгьабула бат1и-бат1иял словариял х1алт1абаздалъун, учебникалдаругел ругьунлъиялъул х1алт1абазул текстаздалъун, к1алзул ва хъвавулизложенияздалъун,сочиненияздалъун.

Ц1алдохъабазулгун словарияб х1алт1и гьабулелъул, гьел, жалго жидедаго ч1ун, рич1ч1уларел раг1аби ратизе, гьезул маг1на учителасда гьикъизе ругьун гьари, словараздаса бит1ун пайда босизе лъай - бищунго к1вар бугел х1алт1абилъун ккола.

Калам цебет1езабиялъул к1иабилеб нух буго авар литературияб мац1алъул раг1аби лъугьиналъул, гьел дандраялъул, предложениял г1уц1иялъул, бит1ун ц1алиялъул ва гь. ц. нормаби лъай. Гьеб рахъалъ программаялда жиб-жиб темаялъул к1иабилеб пункталда гъоркь ч1ванкъот1ун бихьизабун буго щибаб классалда лъималазе щвезе кколеб лъайги гьезухъа лъугьине кколеб бажариги.

Калам цебет1езабиялъул лъабабилеб нухги буго авар мац1алъул дарсазда бат1и-бат1ияб темаялъул ва жанралъул материалазда т1асан ц1алдохъаби к1алъазе ругьун гьари.

Калам г1уц1изе ц1алдохъаби ругьун гьариялъе лъик1алан заманги бихьизабун буго. (Авар мац1алъе рихьизарурал саг1тазул щуго бут1а гьабун цо бут1а). Калам г1уц1изе ругьун гьари ц1ик1к1араб к1вар бугеб иш бугелъул, гьелъие мац1алъул программаялда жиб-жиб классалъе бат1аго темабиги кьун руго.

Ц1алдохъанасда лъазе ккола тексталда т1ад х1алт1изе, гьелъул аслияб пикру батизе, къокъаб ва г1ат1идаб план г1уц1изе, гьелда рекъон материал тартибалдеги ккезабун, бицунги хъванги изложение т1обит1изе.

Авар мац1алъул дарсазда к1вар кьезе ккола ц1алдохъабазул к1алзул монологияб калам камиллъизабиялде. Гьелъие г1оло ц1алдохъаби т1амизе ккола бат1и-бат1иял темабазда т1асан к1алъазе.

Т1олабго лъаг1алида жанир гьарурал х1алт1абаздалъунги, изложенияздалъунги, сочиненияздалъунги ц1алдохъабазулъбит1араб к1алзул ва хъвавул калам г1уц1иялъул бажари лъугьине буго.

Изложениязе текстал ва сочинениязе темаби т1аса рищулеб мехалъ, гьел тарбия кьеялъул ва г1елмияб рахъалъан дандекколел рук1ине ккола.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езабиялъе бихьизабураб лъабабго нухалъ гьезул каламалъулъ дандч1валел г1унгут1аби ва гъалат1ал т1аг1инаризе квербакъула.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езабиялда бухьараб буго пасих1го ц1ализе лъазабиялъул ишги.

Пасих1го ц1алиялъул ругьунлъаби камиллъизаризе, художествиял текстал (хабар, маргьа, кеч1) росула.

Пасих1го ц1ализе лъимал ругьун гьариялъе синтаксис лъаялъулги к1удияб к1вар буго. Гьелъ рес кьола калам камил гьабизе ва цебет1езабизе.

Бит1унхъваялъул рахъалъ бажари борхизабула, бат1и-бат1ияб тайпаялъул (г1инзулаб, берзулаб, кант1изариялъулаб, баян гьабиялъулаб, творческияб г1адал) диктантал гьарун.

Контролияб диктанталъе цо дарсил лъик1алан заман кьезе кколеб батани, бит1ун хъвазе ругьун гьариялъе ругел бат1и-бат1иял диктантазе дарсил цо бут1а кьуниги г1езе буго.

Диктантазе росулел текстал къвариг1арал орфограммабазул рахъалъ бечедал рук1ине ккела. Гьединаб къокъаб диктант к1иго анкьида жиниб цо нухалдаг1аги гьабуни, лъик1 бук1ина.

Учителасе кумекалъе программаялъул ахиралда хъвавул х1алт1абазул (диктантазул, изложениязул ва сочинениязул) къадар бихьизабураб таблица кьун буго.

Авар мац1алъул дарсазда цоги предметазулгун бухьен

Школалда ц1алдохъабаз аслияб куцалда лъазабула литературияб мац1. Гьединлъидал щулияб бухьен бук1ине ккола адабияталъул курсалъулгун. Гьениб к1вар кьезе ккола художествиял асаразде. Гьелъ рес кьола мац1алъул цо-цо хаслъи цебеч1езабизе; раг1аби х1алт1изариялда, грамматикиял формабазда, бат1и-бат1иял синтаксисиял г1уц1абазда, тексталъул бут1абазул ва предложениязул бухьеналъул къаг1идабазда, калам х1алт1изабиялъул бат1и-бат1иял рахъазда хурхарал суалал баян гьаризе.

К1удияб к1вар буго г1урус мац1алъулгун бухьен кквеялъулги. Гьелъги рес кьола к1иябго мац1алъул грамматикиял г1аммал ва хасал рахъал ч1езаризе, ай, цого классалда гьеб к1иябго мац1 лъазабулелъул, гьезул дандекколелги кколарелги рахъазул х1исаб гьабун, дарс кьей чара гьеч1еб методикияб къаг1идалъун ккола. Гьебго абизе бегьула школалда лъазабулеб къват1исеб пачалихъалъул мац1алъул х1акъалъулъги.

Содержание учебной программы

VКЛАСС (34 саг1ат)

Байбихьул классазда малъараб материал такрар гьаби (3 саг1ат)

Лабиалиял гьаркьал ва геминатал. Раг1ул г1уц1и. Каламалъул бут1аби (предметияб ц1ар, прилагательное, глагол ва гьезул морфологиял г1ламатал; ц1арубак1).

Синтаксис ва пунктуация (10 саг1ат)

1. Раг1абазул дандрай. Раг1абазул дандраязулъ аслиябги нахъбилълъарабги раг1и. Предложение.

Жидеца бицунеб жоялъул мурадалде балагьун, предложениялъул тайпаби: хабарияб, суалияб на т1алабияб. Интонациялде балагьун, ах1ул предложение. Предложениязул ахиралда лъалхъул ишараби.

Предложениялъул бет1ерал членал: подлежащее, сказуемое, бит1араб дополнение.

Предложениялъул бет1ерал гурел членал: хъвалсараб дополнение, определение, х1алал.

Т1ирит1аралги т1ирит1ич1елги предложениял. Тайпа цоял членалгун предложениял. Тайпа цоял членазда гьоркьоб запятая.

Хит1аб. Хит1абгун лъалхъул ишараби. Г1адатаб ва жубараб предложение. Журарал предложениязулъ ругел г1адатал предложениял союззаздалъунги союзал гьеч1огоги цолъизаризе бегьи ва запятаялдалъун рат1ат1езари (авалияб баян).

Бит1араб калам ва лъалхъул ишараби. Диалог. Диалогалда цебе тире.

2. Хабариял, суалиял, т1алабиял ва ах1ул предложениязулъ бит1араб интонация ц1унизе лъай.

Диалогал ругеб текст, орфоэпияги ц1унун, пасих1го ц1ализе ругьун гьари.

Г1адатал предложениял цолъизарун, журарал предложениял г1уц1изе лъай.

Раг1абазул дандраял г1уц1изе, аслияб раг1удаса нахъбилълъараб раг1уе суал лъезе лъай. Цо тайпаялъул предложение цогидаб тайпаялъул предложениялде хисизабизе лъай. Суалал лъун, предложениялъул членал рат1а рахъизе бугеб бажари камиллъизаби.

Т1ирит1ич1ел предложенияl т1ирит1араллъун гьаризе лъай. Тайпа цоял членалгун предложенияl г1уц1изе, гьезулъ лъалхъул ишараби лъезе лъай.

Фонетика ва графика. Орфография (3 саг1ат)

1.Каламалъул гьаркьал. Рагьарал гьаркьал ва х1арпал. Рагьукъал гьаркьал ва х1арпал. Лабиалиял гьаркьал ва геминатал.

Алфавит. Я, е, ё, ю х1арпал. Ъ, ь х1арпал ва гьез т1убалеб хъулухъ.

Слог. Раг1и цо мухъидаса цоги мухъиде, слогазде бикьун, боси.

Ударение.

2.Раг1абазулъ рагьукъалги ва рагьаралги гьаркьал рихьизаризе лъай.

Литературияб нормаялда рекъон, рагьукъалги рагьаралги гьаркьал бит1ун абизе ругьун гьари.

Авар мац1алъул орфографияб словаралдаса пайда босизе лъай. Раг1аби слогазде ва гьаркьазде риххиялъул байбихьул классазда щвараб бажари жеги камил гьаби.

Алфавиталъул тартибалда раг1аби лъезе лъай. Х1арпал гьаркьаздаса рат1а рахъизе лъай. Фонетикияб разбор гьабизе лъай (бицунги, хъванги).

Лексика (3 саг1ат)

1.Лексикаялъул х1акъалъулъ бич1ч1и. Цо маг1наялъул ваг1емер маг1наялъул раг1аби. Омонимал (лъай-хъвай гьаби).Раг1ул бит1араб ва хъвалсараб маг1на. Синонимал. Антонимал.

2.Авар мац1алъул аслиял словараздаса пайда босизе,текстaлда синонимал ва антонимал ратизе лъимал ругьун гьари.

Раг1и лъугьин ва орфография (3 саг1ат)

1.Раг1ул аслу ва ахир. Раг1ул кьибил. Суффикс. Раг1абилъугьин:

а)к1иго раг1и, яги к1иго кьибил жубаялдалъун;

б)суффиксаздалъун (г1аммаб баян).

2.Раг1ул г1уц1иялъул разбор гьабизе ругьун гьари. Кьибилцоял раг1аби ратизе ва гьезулъ ахир, аслу, кьибил, суффиксбихьизабизс лъай. Каламалъулъ гьединал раг1аби х1алт1изаризелъай.

МОРФОЛОГИЯ ВА ОРФОГРАФИЯ

Жалго жидедаго ч1арал каламалъул бут1аби.

Предметияб ц1ар (2 саг1ат)

1. Предметияб ц1ар. Г1аммаб маг1на, морфологияl г1аламатал, синтаксисияб роль.

Хасал ва г1аммал предметияl ц1арал.

Хасал ц1аразул (г1адамазул, географияl ц1аразул, къват1азул, байданазул ц1аразул, тарихияl лъугьа-бахъиназул ва пачалихъияl байрамазул ц1аразул) бет1ералда к1удияб х1арп. Т1ахьазул, газетазул ва журналазул, суратазул, кинофильмабазул, спектаклязул, литературияl ва музыкалияl асаразул ц1аразул бет1ералда к1удияб х1арп. Гьел ц1арал кавычкабаздалъун рат1а гьари. Цо-цо г1аммал ц1арал хасаллъун ккей.

Предметияб ц1аралъул г1емерлъул форма лъугьин. Г1емерлъул форма лъугьунаго, аслуялъулъ кколел хиса-басиял.

2. Жиндирго каламалъулъ синонималлъун кколел предметиял ц1арал рат1арахъизе лъай, гьел х1алт1изаризе ц1алдохъаби ругьун гьари. Аслуялъулъ т1убанго хиси ккун лъугьунел раг1аби лъай. Цо-цо раг1ул г1емерлъул форма бук1унареблъи лъай.

Суффиксазул кумекалдалъун цолъул формаялдаса г1емерлъул форма лъугьинабизе лъай. Цогидал раг1аби предметиял ц1аралгун жинсгун формаялъулъ рекъезаризе лъай.

Глагол (2 саг1ат)

1.Глагол. Г1аммаб маг1на, морфологиял г1аламатал васинтаксисияб роль. Рухьарал ва т1адч1арал глаголал. Цо-цо глагол, лексикияб маг1наялде балагьун, бухьараблъунги т1адч1араблъунги бук1ине бегьи **(кванaзе, сверизе).** Жинсиял важинсиял гурел глаголал.

Глаголияб ц1ар. Глаголалъул заманаби: араб, бач1унеб, г1ахьалаб, гьанже заман, гьел лъугьин ва гьезул буголъиялъул, гьеч1олъиялъул форма,

2.Жинсиял глаголал предметиял ц1аралгун рекъезарун, калам г1уц1изе ругьун гьари. Синонимиял ва антонимиял глаголал жидерго каламалъулъ х1алт1изаризе ругьун гьари. Рухьарал ват1адч1арал (переходниял ва непереходниял) глаголал рат1а гьаризе лъай.

Заманиял формабазде глагол хисизабизе лъай. Ункъабго заманалъул гьеч1олъиялъул форма лъугьинабизе лъай.

Калам цебет1езаби (8 саг1ат)

Каламалъул стиль. Каламалъул гара-ч1вариялъулаб ва г1елмияб стилалъул х1акъалъулъ дагьабго лъай-хъвай гьаби. Тема ва текстaлъул аслияб пикру. Текстал раг1ун, хехго. гьалат1ал риччач1ого, ц1ализе лъай. Интонацияги ц1унун, бат1и-бат1иял тайпабазул предложениял ц1ализе ругьун гьари.

Ц1иял раг1аби бит1ун абизе ва хъвазе, гьезул маг1на бицине, гьезие синонимал ва антонимал ургъизе лъай.

Бат1и-бат1иял грамматикиял формабазда ц1иял раг1абиги ккезарун, предложениял г1уц1изе лъай.

Суалаздалъун предложениял т1ирит1изаризе лъай.

Г1урусалдаса авар мац1алде 3-5 предложениялдасан г1уц1арал гьит1инал текстал руссинаризе лъай.

Сверухъ бугеб т1абиг1аталда хурхараб темаялда т1асан гара-ч1вари г1уц1изе бажари.

Жидецаго ургъун, суалал лъезе, малъарал грамматикиял формабаздаса ва предложениязул тайпабаздаса пайдаги босун, гьезие жавабал кьезе ругьун гьари.

Гьит1инаб текстaлъул г1адатаб план г1уц1и (бицунги хъванги).

Предметазе гьабураб сипат-сурат ц1унун, хабарияб текстaлдасан изложение хъвай.

Суалазда ва планалда рекъон, ц1алараб текстaлъул тартибалда х1асил бицине (абунги хъванги).

Сюжеталъулаб сураталдасан сочинение хъвазе.

Жиндирго х1акъалъулъ, дарсазда жинцаго ц1алараб т1ехьалъул х1акъалъулъ бицине лъай (абунги хъванги).

Телевизоралдаги киноялдаги рихьарал фильмабазул бицине лъай (абунги хъванги).

Кагъат хъвазе лъай.

Бат1и-бат1иял темабаздасан сочинение хъвазе лъай.

Требования к уровню подготовки обучающихся.

Vклассалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал.

Щалдохъабазда лъазе ккола:

раг]ул бит1араб ва хъвалсараб, г1емер ва цо маг1на бук1ин, омонимал, синонимал ва антонимал;

фонетикияб, морфологияб ва раг1ул г1уц1иялъул разбор гъабизе;

бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениял г1уц1изе;

г1адатал предложенияздасан союзаздалъунги союзал гьеч1огоги журарал предложениял г1уц1изе;учебникалда кьурал схемабазда рекъон, предложениял г1уц1изе;

аслуялъулъ хиси кколел предметиял ц1аразул г1емерлъул форма бит1ун лъугьинабизе.

Щалдохъабазухъа бажаризе ккола:

орфографиялъул рахъалъан; г1адамазул ва географиял ц1аразул; къват1азул, байданазул ва пачалихъиял байрамазул ц1аразул бет1ералда к1удияб х1арп хъвазе;

т1ахьазул, газетазул, журналазул, суратазул, кинофильмабазул, литературиял асаразул ц1аразул бет1ералда к1удияб х1арп хъвазе ва кавычкаби лъезе;

журарал раг1аби бит1ун хъвазе;

кули, иус, муч, х1уби ва **rlop**г1адал раг1аби бит1ун падежазде сверизаризе.

Пунктуациялъул рахъалъан: хит1абазулъ лъалхъул ишараби лъезе; журарал предложениязулъ запятаял лъезе;

тайпа цоял членазулъ ва бит1араб каламгун предложениялъулъ лъалхъул ишараби лъезе.

Орфоэпиялъул рахъалъан:

геминатал ва лабиалиял гьаркьал бит1ун рахъизе; бак1алъул диалекталде дандеккун литературияб мац1алъулъ ругел бат1и-бат1иял гьаркьал бит1ун рахъизе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

тексталъул тема ва аслияб пикру ч1езабизе;

хабарияб тексталъул г1адатаб план г1уц1изе;

дурусго ва къокъго хабариял текстал рицине ва хъвазе;

бихьизабураб темаялда т1асан сочинение хъвазе;

жинцаго гьабураб х1алт1ул х1акъалъулъ хабар хъвазе ва бицине;

информацияб тайпаялъул кагъат хъвазе;

жиндирго пикру баянго, дурусго бицине, берцинго хъвазе, х1ажат гьеч1еб такрарлъи биччангут1изе, жиндирго каламалъулъ лексикиял синонимал х1алт1изаризе.

Содержание учебной программы

VI КЛАСС (34 саг1ат)

Авар мац1алъул х1акъалъулъ къокъаб баян. Рахьдал мац1алъулги гӀурус мац1алъулги цоцаздехун бугеб гьоркьоблъиялъул х1акъалъулъ (1 саг1ат).

Лексика ва фразеология (3 саг1ат)

1.Лексикаялъул х1акъалъулъ V классалда малъараб материал такрар гьаби.

Киназго х1алт1изарулел раг1аби. Диалектиял (бак1алъулал) ва пишачилъиялъулал раг1аби. Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби. Ц1иял ва басралъарал раг1аби. Фразеологиял сверелал.

2.Лексикаялъул разбор гьабизе ругьун гьари. Словаралдасац1иял ва басралъарал раг1аби ратизе ругьун гьари.

Фразеологияб словарьгун лъай-хъвай гьаби.

Щиял ва басралъарал раг1аби, фразеологиял сверелал, цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби каламалъулъ х1алт1изаризе лъай.

Раг1и лъугьин ва бит1унхъвай (3 саг1ат)

1.Vклассалда малъараб материал такрар гьаби. Морфологияб къаг1идаялъ ц1иял раг1аби лъугьин:

а)суффиксаздалъун;

б)к1иго раг1и яги к1иго кьибил жубаялдалъун.

Раг1ул флексиялдалъун, ударениялъ бак1 хисиялдалъун, цо каламалъул бут1аялъул раг1аби цогиялде свериялдалъун ц1иял раг1аби лъугьиналъул х1акъалъулъ авалияб бич1ч1и.

Журарал раг1абазул бит1унхъвай.

2.Бат1и-бат1иял суффиксаздалъун ц1иял раг1аби лъугьинаризе ругьун гьари.

Журарал, журарал къокъ гьарурал раг1аби к1алзул ва хъвавул каламалъулъ бит1ун х1алт1изаризе ругьун гьари.

Предметияб ц1ар (5 саг1ат)

1.Предметияб ц1ар падежазде свери (цолъул формаялда).

Предметияб ц1аралъул г1емерлъул форма лъугьин. (Тема г1ат1ид гьаби).

Г1емерлъул формаялда предметиял ц1арал падежазде свери.

Падежазул ахиразул бит1унхъвай.

Предметияб ц1аралъул суффиксазул бит1унхъвай.

Журарал предметиял ц1аразул бит1унхъвай.

2.Предметиял ц1аразул морфологияб разбор гьабизе лъай. Суалаздалъун предметияб ц1аралъул падежал рихьизаризе лъай.

Суалазда рекъон предметиял ц1арал падежазда лъезе лъай.

Бат1и-бат1иял падежазул формабазда ругел предметиял ц1арал жиндирго каламалъулъ х1алт1изаризе лъай.

Раг1абазулъ суффиксал рихьизаризе, ва гьезул кумекалдалъун бат1и-бат1ияб маг1наялъул предметиял ц1арал лъугьинаризе лъай

Прилагательное (4 сагӀат)

1.Прилагательное. Паммаб магӀна, морфологиял гӀаламаталва синтаксисияб роль. Прилагательное жинсгун формаялъулъ предметияб цӀаргун рекъонккей. Качествиял, гьоркьоблъия-лъулал ва бетӀергьанлъи бихьизабулел прилагательноял.

Предметияб цӀарлъун хӀалтӀизарурал прилагательноял падежазде свери.

Журарал прилагательноязул битӀунхъвай.

ГӀурус мацӀалдаса рачӀарал прилагательноязул битӀунхъвай.

2.Синонимиял ва антонимиял гӀаламатал рихьизарулелприлагательноял каламалъулъ хӀалтӀизаризе лъай.

Предметалъул батӀи-батӀиял гӀаламатал рихьизарулел прилагательноял каламалъулъ хӀалтӀизаризе лъай.

Кинаб бугониги предметалъе прилагательноялдалъун характеристика кьезе лъай.

Прилагательное жинсалъулъ ва формаялъулъ предметияб цӀаргун рекъон ккезабизе лъай **(багӀарав, багӀарай, багӀараб, багӀарал).**

РикӀкӀен (4 сагӀат)

1.РикӀкӀен. ГӀаммаб магӀна, морфологиял гӀаламатал,синтаксисияб роль.

ГӀуцӀиялде балагьун, гӀадатал, журарал, составиял рикӀкӀенал ва гьезул битӀунхъвай.

Къадаралъул рикӀкӀен ва разрядал: цадахълъи бихьизабулел, щаклъи бихьизабулел, тӀолголъи бихьизабулел, бутӀа бичӀчӀизабулел (дробазул); гьезул битӀунхъвай.

Иргадул рикӀкӀен, гьеб лъугьунеб куц ва гьелъул битӀунхъвай.

Къадаралъул ва иргадул рикӀкӀеналъул цӀар падежазде свери.

2.Предметияб цӀаргун рекъонккезабизе лъай. **(5 бакӀ, 5-10 вас, 1941 - 1945 абилел сонал).**

БатӀи-батӀиял падежазул формабазда рикӀкӀен каламалъулъ хӀалтӀизабизе лъай.

ЦӀарубакӀ (4 сагӀат)

1.ЦӀарубакӀ. ГӀаммаб магӀна, морфологиял гӀаламатал васинтаксисияб роль. МагӀнаялде балагьун, цӀарубакӀазулразрядал: гьумералъул, ишараялъул, баянлъул, баянлъи гьечӀел, суалиял, абсолютиял (гьечӀолъиялъул), жибголъиялъул.

ЦӀарубакӀал падежазде свери. ЦӀарубакӀазул битӀунхъвай.

2.ЦӀарубакӀал жиндирго каламалъулъ хӀалтӀизаризе лъай. Гьумералъул цӀарубакӀал **ниж, нилъ, нуж** битӀун хӀалтӀизаризе лъай.

Предметияб цӀаралъул бакӀалда цӀарубакӀ хӀалтӀизабизе лъай. Баяналъул, баянлъи гьечӀел ва абсолютиял цӀарубакӀал гӀадатал падежазде сверизаризе лъай.

Причастие (2 сагӀат)

1.Причастие - глаголалъул хасаб форма. Причастиелъугьунеб куц. Причастиялъул ва прилагательноялъул гӀаммалгӀаламатал. Гьезда гьоркьоб батӀалъи.

Предложениялда жаниб причастиялъул роль. Причастиял сверелал ва гьезулъ лъалхъул ишараби.

Причастиялъул заманаби: араб, г1ахьалаб, бач1унеб.

Причастиялъул буголъиялъул ва гьеч1олъиялъул формаби. Предметияб ц1арлъун х1алт1изабураб причастие падежазде свери.

2.Предметияб ц1аргун причастие рекъон ккезабизе, хасгожинсиял глаголаздасан лъугьараб причастие предметиял ц1аралгун рекъезабиялъул хаслъи лъай. Причастиял сверелалрат1а рахъизе ва гьезулъ лъалхъул ишараби лъезе ругьун гьари.

Глаголаздаса лъабабго заманалъул причастиял лъугьинаризе лъай.

Деепричастие (2 саг1ат)

1.Деепричастие - глаголалъул хасаб форма. Деепричастиялъул глаголалда ва наречиялда релълъарал г1аламатал.
Предложениялда жаниб деепричастиялъул роль. Деепричастиялъул заманаби: араб ва г1ахьалаб; гьел лъугьунеб куц.

Деепричастиял сверелал за гьезулъ лъалхъул ишараби.

2.Деепричастиял лъугьинаризе ва гьел жиндирго каламалъулъ х1алт1изаризе лъай, деепричастиял сверелал рат1арахъизева гьезулъ лъалхъул ишараби лъезе ругьун гьари.

Калам цебет1езаби (8 саг1ат)

Каламалъул стилалъул, темаялъул ва тексталъул, аслияб пикруялъул х1акъалъулъ малъараб жо такрар гьаби.

Орфоэпияги ц1унун, текстал бит1ун, раг1ун ва чвахун ц1ализе лъай.

Щиял раг1аби лъазари. Гьел бит1ун абизе ва хъвазе лъай.

Ц1иял раг1абиги гьоркьоре ккезарун, предложениял г1уц1изе лъай.

Каламалъулъ синонимал, антонимал х1алт1изаризе бажари.

Цо хасаб грамматикияб формаялъе кицаби ва абиял рак1ари. 5-8 къокъаб предложениялдасан данде гьабураб текст г1урусалдаса авар мац1алде буссинабизе лъай.

Суалазе жаваб гьабизе, жалго жидедаго ч1ун, суалал лъезе ругьун гьари.

Жубараб план г1уц1и.

Планалда рекъон, текст, гьоркьор ругел глаголал заманаздеги хисун, бицин.

Сверухъ бугеб г1умруялъул, т1абиг1аталъул, рукъ-бак1алъул х1акъалъулъ хабар г1уц1и.

Ц1алдохъанасул ч1ванкъот1араб лъугьа-бахъиналъул х1акъалъулъ хабар г1уц1и.

Сюжеталъулал суратазул х1асил къокъго ва г1ат1идго бицине бажари.

Сверухъ ругел предметазул, ц1аларал т1ахьазул, г1агараб ракьалъухъ халкквеялъул, жидерго расандабазул, рек1елгъеязул, гьудул-гьалмагъзабазул х1акъалъулъ бицине бажари. Цинги суалазе жавабал х1исабалда хъвазе лъай.

Сочинениялъе х1ажатаб материал тартибалде ккезаби. Г1адамазухъа ккарал ишазул х1акъалъулъ, жиндирго пикру загьир гьабун, сочинение хъвай.

Т1абиг1аталъул, рукъ-бак1алъул сипат-сурат гъорлъе ккезабун, хабарияб тексталда т1асан г1ат1идго, къокъго яги т1аса бицун изложение хъвай.

Школалъул газеталда бат1и-бат1иял темабазда т1асан макъалаби хъвай.

Зах1маталъул темаялда т1асан творческиял сочинениял хъвай.

Г1арза, расписка хъвазе ругъун гьари.

Требования к уровню подготовки обучающихся

VIклассалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругеласлиял т1алабал

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби, ц1иял ва басралъарал раг1аби, фразеологиял сверелал;

морфологияб къаг1идаялда раг1и лъугьинабизе;

цолъул ва г1емерлъул формаялда предметиял ц1арал падежазде сверизаризе;

г1адатаб ва жубараб прилагательное лъугьинабизе;

иргадул рик1к1еналгун предметиял ц1арал рекъон ккезаризе;

причастиял ва деепричастиял лъугьинаризе;

раг1ул г1уц1иялъул разбор гьабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

Орфографиялъул рахъалъан:

предметияб ц1аралъул суффиксал бит1ун хъвазе;

журарал предметиял ц1арал бит1ун хъвазе;

бат1и-бат1иял каламалъул бут1абаздаса лъугьарал прилагательноял бит1ун хъвазе;

рик1к1ен ва ц1арубак1ал бит1ун хъваз

Пунктуациялъул рахъалъан:

причастиял ва деепричастиял сверелазулъ лъалхъул ишараби лъезе.

Орфоэпиялъул рахъалъан:

Г1емерлъул формаялда ц1арубак1азул падежиял ахирал бит1ун ц1ализе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

жубараб план г1уц1изе;

бат1и-бат1иял темабазда т1асан хабарияб тайпаялъул текст дурусго ва къокъго бицине;

темаялъул аслияб пикруги х1исабалде босун, сочинениялъе материал данде гьабизе ва гьеб тартибалде ккезабизе;

цо сундул бугониги цебе суратги ч1езабун, хабар г1уц1изе; бах1с ккараб темаялда т1асан макъала хъвазе.

...**Авар мац1 5 класс**

№	Дата	Тема урока	Домашнее задание
		Байбихьул классазда малъараб материал такра[**гьаби (3+1) саг1ат**	
1.		Мац1алъул х1акъалъулъ баян. Такрар гьаби «Раг1ул г1уц1и», «Лабиалиял гьаркь[ва геминатал».	№1,2,3упр.14, стр.6, морфемный разбор слов
2.		Такрар гьаби. «Каламалъул бут1аби. Предметияб ц1ар. Прилагательное.»	№4-9, упр.31, стр.12,составить предложения со сложным[прилагательными
3		Такрар гьаби «Ц1арубак1. Глагол»	№ 10-14 упр.42,стр.16, найти глаголы в тексте и определить их время
4.		К.ц. Ругьун гьариялъул изложение «Х1амаги г1анк1ги», гьум.17	Дописать изложение
		Синтаксис ва пунктуация(10+2)саг1ат	
5.		Раг1абазул дандрай.	№15,упр.50, стр.19,составить словосочетания с данными существительными
6.		Предложение. Хабарияб, суалияб, т1алабияб, ах1у[предложение.	№16,17,18, упр.62, стр. 24,составить предложения
7..		Предложениялъул бет1ерал членал Подлежащее. Сказуемое. Бит1араб дополнение.	№19,20,21, упр.93,стр. 36[подчеркнуть подлежащее[предложениях
8.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение «Дир г1агараб росу»	Дописать сочинение
9.		Предложениялъул бет1ерал гурел членал. Определение. Хъвалсараб дополнение. Х1ал.	№22,23,24 упр.125, стр.45 найти

			определения в тексте
10.		Т1ирит1ич1ел ва т1ирит1арал предложениял.	№25,упр.155, стр.54,преобразовать распространённые предложения в нерас-пространённые
11.		Тайпа цоял членалгун предложениял.	№26,упр.158, стр.55, вместо точек вставить однородные члены предложений
12.		Обращение	№27,упр.179, стр. 60, подчерк - нуть обращени в тексте
13.		Г1адаталги жураралги предложениял	№28,упр.199, стр.67,расставить знаки препинания в предложе-ниях
14.		Контр. диктант «Предложение», «Дир Дагъистан» гьум..12	Повторить раздел «Синтаксис и пунктуация
15.		Анализ диктанталъул. Бит1араб калам.	№29,упр.221, стр.7 расставить знаки препинания в предложени с прямой речью
16.		Диалог.	№30,упр.226, стр.76, расставить знаки препинания при диалоге
		Фонетика ва графика. Орфография (3+2) саг1ат	
17.		Каламалъул гьаркьал ва гьел лъугьунеб куц. Рагьарал, рагьукъал, зирарал ва гъугъал гьаркьал.	№31, 32,33 упр.231, стр.80, вставить в словах пропу - щенные буквы
18.		К.ц.Ругьун гьариялъул изложение «Къункъра» гьу 27.	Дописать изложение
19.		Алфавит Е, Ё,Ю,Я х1арпал Ъ ва Ь	№34,35,36 упр.265, стр.95, написать слова в алфавитном порядке
20.		Слог ва раг1и бикьун боси. Ударение.	№ 37, 38 упр. 280 стр. 102 деление слов по слогам, подчеркнуть открытые и прикрытые слоги.
21.		Проект «Авар мацIалъул хъай-хъвагIаялъул тарих».	Дописать проектную работу.
		Лексика (3+1) саг1ат	
22.		Лексикаялъул х1акъалъулъ бич1ч1и. Раг1ул маг1н Цо маг1наялъул ва г1емер маг1наялъул раг1аби. Раг1ул бит1араб ва хъвалсараб маг1на.	№ 39,40,41 упр. 299, стр. 111, списать упражнения.
23.		Омонимал..Синонимал. Антонимал.	№ 42,43,44 упр. 318, стр. 117, составить предложен с омонимами.
24.		Риххизе бегьуларел раг1абазул дандраял.	№ 45, составить предложения с фразеологизмами.
25.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение «Нижер хъизан»	Дописать сочинение.
		Раг1и лъугьин ва орфография (3+1) саг1ат.	

26.		Раг1и хиси. Раг1и лъугьин. Раг1ул ахир, аслу, кьибил, суффикс.	№ 46, 47,48,49 упр. 341, стр. 124, образовать разные формы слов.
27.		Раг1ул кьибилалъулъ гьаркьазул хиси. Рагьарал гьаркьал хиси. Рагьукъал гьаркьал хиси.	№ 50-52, упр. 378 стр.134 поставить слова во множественном числе.
28.		Раг1аби лъугьин.	№ 53, упр.390, стр.136, образовать слова с помощью суффикса.
29.		Тестовый х1алт1и. Тема «Лексика».	Повторить тему «Лексика
		Морфология ва Орфография. Каламалъул бут1аби. Предметияб ц1ар. (2) саг1ат.	
30.		Предметиял ц1арал предложениялъул членаллъун х1алт1изари. Хасал ва г1аммал ц1арал.	№ 54,55, 56,упр. 427, стр. 145, расставить знаки препинания.
31.		Предметияб ц1аралъул жинс. Предметияб ц1арал форма.	№ 57, 58 упр. 446, стр. 15 запишите сущест-вительн по родам в 3 столбика.
		Глагол (2+1) саг1ат.	
32.		Глагол. Переходныял и непереходныял глаголал. Жинсиял ва жинсиял гурел глаголал.	№ 59, 60,61упр. 471, стр. 159, выписать глаголы из текста.
33.		Контролияб диктант. Тема «Глагол» «Расулил махщел.» гьум.19.	Морфологичес-кий разбо глагола.
34.		Анализ диктанталъул Глаголияб ц1ар. Глаголалъул заманаби.	№ 62-67упр. 503, стр.169, преобразовать глагольное имя.

V классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал.
Ц1алдохъабазда лъазе ккола:
раг1ул бит1араб ва хъвалсараб, г1емер ва цо маг1на бук!ин, омонимал, синонимал ва антонимал;
раг1ул фонетикияб, морфологияб ва г1уц1иялъул разбор гьабизе;
бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениял г1уц1изе;
г1адатал предложенияздаса союзаздалъунги союзал гьеч1огоги журарал сок1к1арал предложениял г1уц1изе;
кьолболъ хиси кколел предметияз ц!аралдул г1емерлъул форма бит1ун лъугьинабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

Орфографиялъул рахъалъан: г1адамазул ва географиял ц1аразулъ, къват1азул, байданазул ва пачалихъиял байрамазул ц1аразулл к1удияб хlарп хъвазе;
т1ахьазул, газетазул, журналазул, суратазул, кинофильмабазул, литературиял асаразул ц1аразул бет1ералда к1удияб хlарп хъвазе ва кавычкаби лъезе;
Пунктуациялъул рахъалъан: хит1абазулъ лъалхъул ишараби лъезе; журарал сок1к1арал предложениязулъ запятаял лъезе;
тайпа цоял членазулъ ва бит1араб каламгун предложениялъулъ лъалхъул ишараби лъезе.
Орфоэпиялъул рахъалъан:
геминатал ва лабиалиял гьаркьал бит1ун рахъизе; бак1алъул диалекталде дандеккун литературияб мац1алъулъ ругел бат1и- бат1иял гьаркьал бит1ун рахъизе.
Калам г1уц1иялъул рахъалъан:
тексталъул тема ва аслияб пикру ч1езабизе;
хабарияб тексталъул г1адатаб план г1уц!изе;
дурусго ва къокъго хабариял текстал рицине ва хъвазе;
бихьизабураб темаялда т1асан сочинение хъвазе;
жинцаго гьабураб х1алг1ул х1акъалъулъ хабар хъвазе ва бицине;
жиндирго пикру баянго, дурусго бицине, берцинго хъвазе, х1ажат гьеч1еб такрарлъи биччангут1изе, жиндирго каламалъулъ лексикиял синонимал х1алт1изаризе.

Авар мац1 6 класс

! №	Дата	Тема урока	Домашнее задание
		Мац1алъул х1акъалъулъ г1аммаб баян. (1саг1ат	
1.		Мац1алъул х1акъалъулъ баян.	Выучить высказывания о родном языке.
		Лексика ва фразеология (3+1) саг1ат	
2.		Лексика. Киназго х1алт1изарулел раг1аби. Диалектикиял ва пишачилъиялъул раг1аби.	№ 1-.3, упр.1, стр. 12, заменить диалектизмы литературными словами.

3		Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби. Ц1иял ва басралъарал раг1аби.	№ 4-5, упр. 3, стр.16, найт в тексте устаревшие слов
4.		К.ц. Ругьун гьариялъул изложение. «Бах1арчияб иш.» гьум.43.	Дописать изложение.
5.		Фразеология.	№ 6, упр.3, стр.18, подчеркнуть фразеологизмы.
		Раг1и лъугьин ва орфография (3+1) саг1ат	
6.		Раг1и лъугьин. Морфологияб къаг1идаялъ раг1и лъугьин. Суффиксазул кумекалдалъун ва к1иго раг1и, яги к1иго кьибил жубан раг1и лъугьин.	№ 7, 8, упр.5, стр.27, правильно написать сложные слова.
7..		Кьибилалъулъ хиси ккун, ударениялъ бак1 хисун, каламалъул бут1а цогиялъул бак1алда х1алт1изабу раг1и лъугьин.	№ 8, стр.33, с выделенны составить предложения словами.
8.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение, тема «Дир хъизан.»	Дописать сочинение
9.		Журарал къокъ гьарурал раг1аби.	№ 9, упр.3, стр.32, выписа сложносокра -щенные слова.
		Морфология. Предметияб ц1ар (5+2) саг1ат	
10.		Предметияб ц1аралъул цебеккун малъараб матери такрар гьаби. Цолъул ва г1емерлъул форма.	№ 10,12, упр.4, стр.40, поставить подлежащее в единственном числе.
11.		Предметияб ц1ар падежазде свери. Бак1алъул падежал. Г1емерлъул формаялда предметияб ц1ар падежазде свери.	№ 11, 13, упр.2, стр.51, опираясь на вопросы, поставить суще-ствительные в нужном падеже
12.		Проект «Цогидал мац1аздаса рач1арал раг1аби.»	Дописать проектную работу.
13.		Предметияб ц1аралъул суффиксал.	№ 14, упр.4, стр.54, образовать суще-ствительные с помощью суффиксов.
14.		Журарал предметиял ц1арал ва гьезул бит1унхъва Предметияб ц1аралъул морфологияб разбор.	№ 15,16, упр.3, стр.56, образовать сложные существительные и поставить их в нужном падеже.

15.		Контролияб диктант, тема «Предметияб ц1ар». «Руз», гьум. 97 сборн. излож.	Морфологический разбор
		Прилагательное (4+1) саг1ат	
16.		Анализ диктанталъул « Прилагательное».	№ 17, упр.1, стр.60, выписать прилагательное.
17.		Качествиял, гьоркьоблъиялъул ва бет1ергьанлъиялъул прилагательноял.	№ 18,19, упр.3, стр.65, составить предложения с данными словосочетани-ями.
18.		Прилагательное лъугьунеб куц. Прилагательноял падежазде свери..	№ 20, 21, упр.2, стр.70, просклонять прилагательные преобразованное в категорию существительн го.
19.		Г1урус мац1алдаса рач1арал прилагательноязул бит1унхъвай. Прилагательноялъул разборалъул тартиб.	№ 22, 23, упр.1, стр.75, морфологический разбор прилагательного
20.		К.ц. Ругьун гьариялъул изложение. «Бах1арзал кидаго холаро.», гьум.53	Дописать изложение
		Рик1к1ен (4+1) саг1ат	
21.		Рик1к1ен. Рик1к1еналъул г1уц1и.	№ 24, 25, упр.3, стр.79, записать цифры словами в три столба.
22.		Рик1к1еналъул разрядал. Иргадул рик1к1ен.	№ 26, 27, упр.2, стр.87, спишите упражнение, заменив цифры словами.
23.		Рик1к1еналъул бит1унхъвай.	№. 28, упр.1, стр.89, записать числительные словами.
24.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение «Дир к1удада».	Дописать сочинение.
25.		Рик1к1енал падежазде свери. Рик1к1еналъул морфологияб разбор.	№ 29, 30, стр.93, упр. 5, записать примеры словам
		Ц1арубак1 (3+1) саг1ат	
26.		Ц1арубак1. Ц1арубак1алъул разрядал.	№ 31, 32, упр.2, стр. 99, подчеркнуть местоимения указать разряд.
27.		Ц1арубак1 падежазде свери.	№ 33, упр.3, стр.102, подчеркнуть местоимения определить их падеж.
28.		Ц1арубак1азул бит1унхъвай. Ц1арубак1азул морфологияб разбор.	№ 34, упр.3, стр.105, поставить местоимения в нужном падеже.
29.		Тестовый х1алт1и, тема «Каламалъул бут1аби».	Повторить изученные час речи.
		Причастие (2)саг1ат	
30.		Причастие. Причастиялъул грамматикиял г1аламатал. Предложениялда жаниб причастие. Причастияб сверел.	№ 35-38, упр.5, стр.117, подчеркнуть причастный оборот, поставить знаки препинания.
31.		Причастиялъул заманаби. Предметияб ц1арлъун лъугьараб причастие падежазде свери. Причастиялъул разбор.	№ 39- 41, упр.2, стр.112, просклоня прилагательные и причас по падежам.

		Деепричастие (2+1)саг1ат	
32.		Деепричастиялъул грамматикиял г1аламатал. Предложениялда жаниб деепричастиялъул роль.	№ 42-44, упр.1, стр.130, найти деепричастия и определить каким членом предложения они являются.
33.		Контролияб диктант, тема «Деепричастие», «Эмен гъум.32.	Морфологиче-ский разбор глагола.
34.		Анализ диктанталъул. Деепричастиялъул заманаби Деепричастияб сверел.	№ 45- 46, упр.2, стр. 135, списать, вставляя знаки препинания.

VI классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун

ругел аслиял т1алабал

Ц1алдохьабазда лъазе ккола:

цогидал мац!аздаса рач1арал раг1аби, ц1иял ва басралъарал раг1аби, фразеологиял сверелал;

морфологияб къаг1идаялда раг1и лъугьинабизе; цолъул ва г1емерлъул формаялда предметиял ц1арал падежазде сверизаризе;

г1адатаб ва жубараб прилагательное г1уц1изе; иргадул рик1к1еналгун предметиял ц1арал рекъон ккезаризе; причастиял ва деепричастиял лъугьинаризе; раг!ул г1уц!иялъул разбор гьабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола: орфографиялъул рахъалъан: предметияб ц1аралъул суффиксал бит1ун хъвазе; журарал предметиял ц1арал бит1ун хъвазе; бат1и-бат1иял каламалъул бут1абаздаса лъугьарал прилагательниял бит1ун хъвазе;

Рик1к1ен ва ц1арубак1ал биг1ун хъвазе.

Пунктуациялъул рахъалъан:

причастиял ва деепричастиял сверелазулъ лъалхъул ишараби лъезе.

Орфоэпиялъул рахъалъан:

Г1емер лъул формаялда ц1арубак1азул падежиял ахирал бит1ун ц1ализе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан: жубараб план г1уц1изе; бат1и-бат1иял темабазда т1асан хабарияб тайпаялъул текст дурусго ва къокъго бицине;

темаялъул аслияб пикруги х1исабалде босун, сочинениялъе материал данде гъабизе ва гъеб тартибалде ккезабизе;

Авар мац1 7 класс

№	Дата	Тема урока	Домашнее задание
		Такрар гъаби (3+1) саг1ат	
1.		Мац1алъул х1акъалъулъ баян. Мац1 ва калам.	Выучить высказывания о родном языке.
2.		Такрар гъаби «Предложение», «Раг1и лъугьин».	№ 47- 48, упр.5, стр.139, и двух слов образовать одно существительное
3		Такрар гъаби «Морфология». «Орфография»	№ 49, упр. 6, стр.142, раскрыв скобки образоват сложные существительны и пра-вильно их написать
4.		К.ц. Ругьун гьарияльул изложение «Таращ» гьум.6	Дописать изложение.

		Морфология ва орфография. Глагол (11+4) саг1	
5.		Глагол. Инфинитив.	№ 50, упр.6, стр.145, спишите упражнение, вставив в пропущенных местах инфинитив.
6.		«Гъабизе»-кумекалъул глагол. Журарал глаголал.	№ 51, 52, упр.5, стр.148, дефисное и слитное написание слов.
7..		Составиял глаголал. Гъанже, бач1унеб, араб заманалъул составиял глаголал.	Составиял глаголал. Гъан бач1унеб, араб заманалъу составиял глаголал
8.		К.ц. Ругъун гъариялъул сочинение «Нижер росу»	Дописать сочинение.
9.		Глаголалъул такрарлъиялъул форма.	№ 57, упр.2, стр.158, спишите, предложения поставив глаголы в учащательной форме.
10.		Г1инзул глагол.	№ 58, упр.2, стр.160, подчеркнуть слуховые глаголы.
11.		Глаголалъул наклонениял. Хабарияб наклонение.	№ 59, упр.1, стр.164, поставить глаголы в изъявительном наклонени
12.		Проект «Хасал предметиял ц1арал лъугьин.»	Дописать проектную работу.
13.		Т1алабияб наклонение. Гьелъул гьеч1олъиялъул, гьариялъул, гьесизариялъул форма.	№ 60-63, упр.4, стр.175, образовать глаголы побудительной формы повелительного наклонен
14.		Шарт1ияб наклонение. Гьелъул гьеч1олъиялъул в анищалъул форма.	№ 64- 66, упр.5, стр.180, поставить глаголы в изъявительном, повелительном и сослагательном наклонен
15.		Контролияб диктант , тема «Глаголалъул наклонениял», «Рит1уч1ил т1инч1» гьум..37.	Морфологичес -кий разбо
16.		Анализ диктанталъул. Суалияб наклонение.	№ 67, упр.4, стр.183, поставить глаголы в вопросительном наклонении.
17.		Глаголалъул бит1унхъвай.	№ 68, упр.1, стр.185, образовать с сложных глаголов все четыре наклонения.
18.		Глаголалъул разбор.	№ 69, упр.3, стр.186, правильно написать, сложные слова.
19.		К.ц. Ругьун гъариялъул изложение «Чанахъабазул гамач1» гьум. 70.	Дописать изложение.
		Наречие (4+1) саг1ат.	

20.		Наречие. Наречиялъул разрядал.	№ 70-71, упр.3, стр.194, разобрать предложения п членам.
21.		Наречие лъугьин. Наречиялда жанир жинсиял г1аламатал.	№ 72, 73, упр.2, стр.197, спишите, предложения поставив наречия в нужно роде и числе..
22.		Предметиял ц1аразул цо-цо падежиял формаби наречиязде свери. Наречиязул бит1унхъвай.	№ 74,75, упр.1, стр 201, подчеркнуть наречия и объяснить правописание.
23.		Наречиязул разбор.	№ 76, упр.5, стр.202, подобрать антонимы к сложным словам и составить предложения.
24.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение, тема «Дир к1одо.»	Дописать сочинение.
		Кумекалъул каламалъул бут1аби. Союзал (2) саг1ат.	
25.		Союзал. Сок1к1иналъул ва нахърилълъиналъул союзал.	№ 77, упр.2, стр.206, переписать, предложения вставив подходящие союз
26.		Союзазул бит1унхъвай.	№ 78, упр.1, стр.207, вставить подходящие сою и расставить знаки препинания.
		Частицаби (2+1) саг1ат.	
27.		Частицаби.	№ 79, упр.3, стр.211, выписать предложения с частицами
28.		Частицабазул группаби. Частицабазул бит1унхъва	№ 80, 81, упр.3, стр.215, спишите упражнение, поставив вместо точек частицы.
29.		Тестовый х1алт1и, тема «Кумекалъул каламалъул бут1аби.»	Синтаксический разбор предложения.
		Хадурег1ел (2+1) саг1ат	
30.		Хадурег1ел.	№ 82, упр.1, стр.217, выписать предложения с послелогами.
31.		Хадурег1елаллъун х1алт1изарулел наречиял. Хадурег1елазул бит1унхъвай.	№ 83, упр.2, стр.221, составить предложения с данными словосочета-ниями.
32.		Контролияб диктант, тема «Морфология», «Дагъистан», гьум.54.	Морфологический разбор
		Междометие (2) саг1ат.	
33.		Анализ диктанталъул. Междометие. Междометиялъул группаби.	№ 84, упр.1, стр.226, списать, упражнения расставляя знаки препинания.
34.		Междометиялъул бит1унхъвай.	№ 84, упр.4, стр.224, составить предложения с междометиями.

VII классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун
ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

VII классалда лъазарурал жалго жидедаго ч1арал ва кумекалъулал каламалъул бут1аби баян гьаризе;

глаголалъул баг1и-бат1иял формаби лъугьинаризе.

Орфографиялъул рахъалъан:

байбихьул классазда ва V, VI, VII классазда лъазабураб мац1алъул материалалда данде кколел орфограммаби баян гьаризе;

глаголал бит1ун хъвазе;

союзал, хадурег1ел ва частицаби бит1ун хъвазе.

Пунктуациялъул рахъалъан:

междометиязда хадуб запятая, яги ах1ул ишара лъезе.

Орфоэпиялъул рахъалъан:

глаголал, наречиял (аск1об, цебе, гъорлъ ва гь. ц.) ва

частицаби, авар литературияб мац1алъул орфоэпия ц1унун, ц1ализе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

Г1адамасул сипат-сураталъулги х1алт1ул иналъулги описаниялъул элементал ругеб хабариб тексталъул г1ат1идгоги къокъгоги изложение хъвазе;

Г1адамасул х1алт1ул иналъул сурат цебеч1езабун, хъвазе; бихьизабураб сюжеталда рекъон, харбал хъвазе; жалго ц1алдохъабазул г1умруялда хурхарал, жидерго пикру бициналъулал сочинениял хъвазе.

Авар мац1 8 класс

№	Дата	Тема урока	Домашнее задание
		Такрар гьаби (3+1) саг1ат	
1.		Мац1алъул х1акъалъулъ баян. Мац1 ва калам.	Выучить выска-зывания родном языке.
2.		Такрар гьаби «Фонетика», «Лексика ва фразеология	№ 1,2,упр.4,стр.3, конструирование предложений.
3		Такрар гьаби. «Раг1ул г1уц1и ва раг1и лъугьин», «Морфология».	№ 3,4,упр.9,стр.5, оброзование слов с помощью суффикса.
4.		К.ц.. Ругьун гьариялъул изложение «Маг1арухъ разведчик », гьум. 90	Дописать изложение

		Синтаксис ва пунктуация. Раг1абазул дандрай (2 саг1ат	
5.		Предложениялдаса раг1абазул дандраялъул бат1алъ Раг1абазул дандраязульги предложениязульги раг1абазул рухьен.	№ 5,6, упр.18,стр.8, составление словосочетаний.
6..		Раг1абазул дандраязулъ ва предложениязулъ раг1абазул тартиб. Логикияб ударение.	№ 7,8,упр.28,стр.16, моделировать словосочетания.
		Предложение (2+1) саг1ат	
7.		Предложение. Хабариял, суалиял, т1алабиял. Ах1ул предложениял.	№ 9,упр.33, стр.19,списать расстави знаки препинания.
8.		Проект «Ц1арулал ва глаголиял раг1абазул дандраял	Дописать сочинение
9.		Т1ирит1арал ва т1ирит1ич1ел предложениял.	№10,упр.42,стр. 23, синтаксичес-кий разбор предложени
		Предложениялъул бет1ерал членал (3+1) саг1ат	
10.		Предложениялъул бет1ерал членал. Подлежащее.	№11,упр.46,стр. 26, подчеркнуть подлежащее.
11.		Сказуемое	№12-15, конструирование предложений.
12.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение тема «Нижер школа.»	
13.		Бит1араб дополнение.	№16,упр.66, стр.36, найти грамматическую основу предложений
		Предложениялъул бет1ерал гурел членал (4+1) саг1ат	
14.		Определение.	№17,упр.73, стр.4 составить предложения определениями.
15.		Цадахълъел	№18,упр.75, стр.43,списать, расстави знаки препинания, подчеркнуть приложени
16.		Контролияб диктант, тема « Предложениялъул бет1ерал ва бет1ерал гурел членал», «Риидал г1алахалда.», гьум.61	Синтаксический разбор

17.		Анализ диктанталъул. Хъвалсараб дополнение.	№19,упр.84, стр.46,списать, подчеркнуть косвенные дополнения.
18.		Х1алал. Бак1лъун, заманлъун, ишалъул куцлъун, г1илла-мурадлъун бугеб х1ал.	№20-24,упр.86, стр.49, списать, написать вмест точек вопросы к обстоятельствам
		Г1адатал предложениязул тайпаби (5+2) саг1ат	
19.		Подлежащее баянлъич1еб предложение	№ 25,упр.100,стр. 53, разобрать предложен по членам.
20.		К.ц. Ругъун гьариялъул изложение «Сали-Сулейманица ц1иркъ къезабураб куц », гьум. 91	Дописать изложение
21.		Подлежащее гьеч1еб предложение.	№26,упр.101,стр. 53, подчеркнуть безличн предложения.
22.		Бит1араб дополнение гьеч1еб предложение	№27 упр. 102, стр. 54, конструи-ровать предло-жения.
23.		Ц1арлъовул предложение.	№ 28,упр.103,стр. 55, подчеркнуть назывн предло-жения.
24.		Тестовый х1алт1и тема «Г1адатал предложениязул тайпаби»	Конструирование ппредложений.
25.		Т1убараб ва т1убач1еб предложение.	№29, упр.110, стр.57, составить диалог используя неполные предложения
		Тайпа цоял членалгун предложениял (2) саг1ат	
26.		Предложениялъул тайпа цоял членал. Тайпа цоял членалгун союзал.	№ 30,31, упр.113,стр.60, подчеркнуть од-нородн члены предложений.
27.		Тайпа цоял членазулъ лъалхъул ишараби. Тайпа цоя членалгун цадахъ г1амлъул раг1аби.	№32,33, упр. 119 стр. 63, списать, расставить знаки препинания
		Хит1абгун, гьоркьор кколел раг1абигун, У ва Гу раг1абигун ва междометиялгун предложениял (3+ саг1ат	
28.		Обращение.	№ 34, упр.133, стр.69, подчерк-нуть обращени
29.		К. ц. Ругьун гьариялъул сочинение тема «Дир бищун лъик1ав гьудул»	Дописать сочинение.

30.		Гьоркьор кколел раг1аби ва предложениял.	№ 35, упр.148, стр72,спишите, расстави знаки препинания.
31.		У ва Гуро раг1аби-предложениял. Междометиял раг1аби- предложениял.	№ 36, упр.146, стр. 75,составить диалог
		Рат1алъизарурал членалгун предложениял (2+1) саг1ат.	
32.		Бат1алъизабураб определение. Бат1алъизабураб цадахълъел.	№ 37,38, упр.148, стр.76 списать, расставить знак препинания.
33.		Контролияб диктант тема «Предложениялъул рат1алъизарурал членал.», «Манька», гъум.81	Синтаксический разбор.
34.		Анализ диктанталъул Рат1алъизарурал х1алал. Рат1алъизарурал членазда цадахъ хасал раг1аби.	№39,40, упр.160, стр.82, составить предложения.

VIII классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

раг1абазул дандраязул, бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениязул, рат1алъизарурал членалгун предложениязул синтаксисияб разбор гьабизе;

раг!абазда гьоркьоб бугеб бухьен баян гьабизе; цо составалъул, к1иго составалъул ва лъабго составалъул, тайпа цоял ва рат1алъизарурал членал, хит1абал ва гьоркьор ккарал раг1аби ругел г1адатал предложениял г1уц1изе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

Пунктуациялъул рахъалъан:

VIII классалда малъарал пунктограммаби ратун, гьенир лъалхъул ишараби лъезе;

тайпа цоял членал, хит!аб, гьоркьор ккарал раг1аби ва междометиял, рат1алъизарурал членал ругел предложениязулъ лъалхъул ишараби лъезе;

кколеб бак1алда подлежащеялдаги сказуемоялдаги гьоркьоб тире лъезе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

культуриял ва тарихиял бак1азул сурат цебеч1езабулел текстазда т1асан изложение хъвазе;

художествиял текстал пасих1го ц1ализе; жиндирго автобиография бицине (абунги хъванги); газеталъе макъалаби, данделъиялъул протокол хъвазе; зах1маталъул темаялда ва гь.и. т1асан творческиял сочинениял хъвазе.

Авар мац1 9 класс

№	Дата	Тема урока	Домашнее задание
		Такрар гьаби (1) саг1ат	
1.		Мац1 ва калам Такрар гьаби «Предложение».	Упр.7, стр.94, синтаксический разбор предложения.
		Жубараб предложение (1) саг1ат	
2.		Жубараб предложение.	№ 44, стр.99, разобрать сложные предложения по членам.
		Журарал сок1к1арал предложениял (2+1) саг1а	
3		.Журарал сок1к1арал предложениял	Преобразовать простые предложения в сложные.
4.		К.ц. Ругьун гьариялъул изложение «Ансадерил ц1улал устарзаби.» гьум.127.	Дописать изложение.
5.		Союзалгун ругел журарал сок1к1арал предложени	№ 45, упр.174, стр.105
		Союзал гьеч1ел журарал предложениял (4+1) саг1ат	
6.		Союзал гьеч1ел журарал предложениял.	№ 46, стр.107, синтаксический разбор предложений.
7..		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение, тема «Дагъистаналъул халкъал».	Дописать сочинение.
8.		Союзал гьеч1ел журарал предложениязулъ запята ва т1анк1гун запятая.	№ 47, стр.109, синтаксический разбор предложения.
9.		Союз гьеч1еб жубараб предложениялъулъ к1ит1ан	№ 48, упр.184, стр.112, спишите, расставив знаки препинания.
10.		Союз гьеч1еб жубараб предложениялъулъ тире.	№ 49, упр.186, стр.113, списать упражнение, расставив знаки препинания.
11.		Проект «Авар мац1алъул диалектал »	Дописать проектную работу.
		Журарал нахърилълъарал предложениял (1) саг1ат	

12.		Журарал нахърилълъарал предложениял	№ 50, стр.114, составить сложноподчиненные предложения.
		Нахърилълъиналъул раг1абигун бугеб жубараб нахъбилълъараб предложение (1+1) саг1ат	
13.		Нахърилълъиналъул раг1абигун бугеб жубараб нахъбилълъараб предложение ва гъенир лъалхъул ишараби.	№ 50-51, упр.188, стр.117 составить сложноподчинённые предложения с союз-ными словами.
14.		Контролияб диктант, тема «Журарал нахърилълъар предложениял» «Гъудулзаби» гъум..92.	Синтаксический разбор.
		Нахърилълъиналъул раг1аби гьеч1ого журарал нахърилълъарал предложениял. (11+3) саг1ат	
15.		Анализ диктанталъул Нахърилълъиналъул раг1аби гьеч1ого журарал нахърилълъарал предложениял. Подлежащеелъун т1аджубараб предложение.	№ 52-53, упр.193, стр.120 найти главные и придаточные предложени
16.		Бит1араб дополнениелъун т1аджубараб предложение.	№ 54, упр.197, стр.124, подчеркнуть придаточ-ны дополнительные.
17.		Хъвалсараб дополнениелъун т1аджубараб предложение	№ 55, упр.199, стр.126, подчеркнуть предложе-ни придаточным косвенным дополнением.
18.		Определениелъун т1аджубараб предложение	№ 56, упр.203, стр.128, подчеркнуть придаточные определительные предложения.
19.		К. ц. Ругъун гьариялъул изложение. «Леня Голико гьум.128.	Дописать изложение.
20.		Ишалъул куцлъун т1аджубараб предложение	№ 57, упр. 207,

			спишите упражнение, расставив знаки препинания.
21.		Бак1лъун т1аджубараб предложение	№ 58, упр.210, стр.133, составить предложе-ния.
22.		К.ц. Ругьун гьариялъул сочинение «Ват1ан ц1унулезул къо»	Дописать сочинение.
23.		Заманлъун т1аджубараб предложение	№ 59, упр.215, стр.136, произвести замену сложносочинённого предложения, сложно-подчинённым предложением с придаточной частью времени.
24.		Г1илла-мурадлъун т1аджубараб предложение	№ 60, упр.218, стр. 137, дописать вместо точек предложения с придаточной частью причины.
25.		Шарт1ияб т1аджубараб предложение	№61,упр.220, стр.139, заменить сложносочи-нённые предложения, сложноподчинёнными предложениями с придаточной условной частью,
26.		Уступительнияб т1аджубараб предложение	№ 62, упр.221, стр.140, списать, вставляя знаки препинания.
27.		Цо чанго т1аджубарабгун бугеб жубараб нахъбилълъараб предложение	№ 63, упр.224, стр.143, подчеркнуть придаточные предложения.
28.		Тестовый х1алт1и, тема «Жубараб предложение»	Составление предложений.
		Бит1араб ва хъвалсараб калам (4+1) саг1ат	
29.		Бит1араб каламгун предложениял. Гьенир лъалхъул ишараби.	№ 41, упр. 164, стр.86, переписать упражнение расставив знаки препинания.
30.		Диалог. Гьенир лъалхъул ишараби.	№ 42, упр.166, стр.88, составить диалог по данной теме.

31.		Хъвалсараб каламгун предложениял. Бит1араб калам хъвалсаралъ хиси	№ 43, упр.186, стр.90, замена прямой речи косвенной
32.		Контролияб диктант, тема «Бит1араб ва хъвалсараб калам» «Г 1арипица ччуг1а ккураб куц » гьум..105.	Составить предложения с прямой речью.
33.		Анализ диктанталъул . Цитатал ва гьенир лъалхъул ишараби.	№ 44, упр.170, стр.91, расставить знаки препинания при цитировании.
34.		Мац1алъул х1акъалъулъ г1аммал баянал. Авар мац1 ва гьелъул диалектал.	Выучить одно высказывание о языке.

IX классалъул ц1алдохъабазул лъаялдехун ва бажариялдехун ругел аслиял т1алабал

Ц1алдохьабазда лъазе ккола:

журарал предложениязул синтаксисияб разбор гьабизе;

бат1и-бат1ияб тайпаялъул журарал предложениял данде гьаризе;

бит!араб калам хъвалсаралде сверизабизе.

Ц1алдохъабазухъа бажаризе ккола:

Пунктуациялъул рахъалъан:

жубараб сок1к1араб предложениялъул бут1абазда гьоркьоб запятая лъезе;

жубараб предложениялъул бет!ераб ва т1аджубараб бут1аялда гьоркьоб кколелъуб запятая лъезе.

союз гьеч1еб жубараб предложениялъулъ х!ажатал лъалхъул ишараби лъезе;

IX классалда лъазарурал пунктограммаби ратизе ва лъалхъул ишарабазе баян кьезе.

Калам г1уц1иялъул рахъалъан:

цо ч1араб темаялъул х!акъалъулъ к1удияб асаралъул т1асарищарал бак1ал рицине;

2-3 асаралда т1асан доклад х1адур гьабизе; гьит1инаб, ялъуни к1удияб макъалаялда т1асан конспект, ялъуни тезисал х1адуризе;

жалго жидедаго ч1ун, т1асабищараб темаялда т1асан публицистияб стилалъул сочинение хъвазе; г1арза ва автобиография хъвазе;

Мац1алъул ва маг1наялъул рахъалъан сочинение камиллъи забизе.

Орфоэниялъул рахъалъан:

к1алзул калам литературияб норма ц1унараб ва диалектаздаса бац1ц1адаб бук1инабизе.